

Verslag loopkeverinventarisatie van de Eendenkooi Zuid Haffel 2024

Loopkeverwerkgroep IVN-Texel

In memoriam Govert van Noort

Op 31 augustus 2024 overleed Govert op 75 jarige leeftijd.
Hij was een actief en enthousiast lid van de werkgroep.
Als loopkeverwerkgroep konden we altijd bij hem en
Hannie thuis terecht om alles uit te zoeken en de
diverse loopkevers te determineren.
Ook verzorgde hij graag de layout van de verslagen.
We zullen hem enorm missen.

Verslag van de in 2024 gehouden loopkeverinventarisatie van de Eendenkooi Zuid Haffel door de loopkeverwerkgroep van IVN-Texel.

Amersfoortcoördinaten: 115.1 – 560.9

Inleiding.

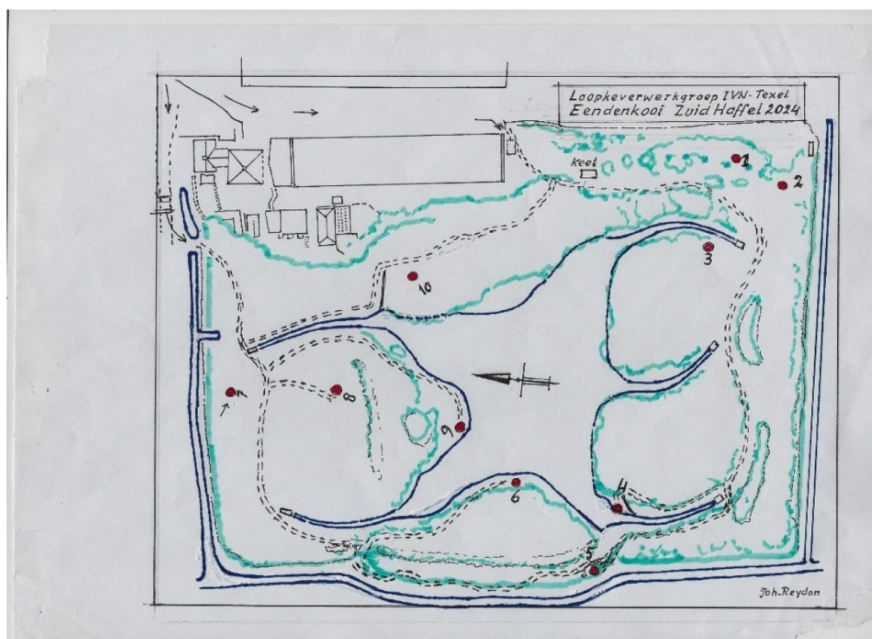
Eendenkooien zijn geïsoleerd liggende natuurparadijsjes, vaak temidden van agrarisch cultuurland. Omdat de loopkeverwerkgroep al 3 Texelse eendenkooien op loopkevers heeft geïnventarieerd, wilden we dit rijtje aanvullen met deze kooi.

De Eendenkooi Zuid Haffel stamt uit de 17de eeuw en ligt in de oude polder Zuid Haffel. Rond 1750 was het de beste kooi van Texel. Speciaal voor de vangst van smienten werd hij later uitgerust met nog een vijfde kortere vangpijp. In 1986 werd deze kooi door de familie Hin verkocht aan Natuurmonumenten. Nu wordt hij hersteld en onderhouden door een groep enthousiaste vrijwilligers van Natuurmonumenten. Er wordt niet meer gevangen en hij is ook niet toegankelijk voor publiek. De huidige functie is: "Rustende kooi voor natuur en historie". De kooi wordt aan een zijde begrensd door weiland en aan de andere zijde door een vrij nieuw boerenbedrijf. De kooiplas wordt gevoed met regenwater afkomstig van het schuurdak. Er vindt geen doorstroming plaats. Er zit danook weinig leven in het water.

Materiaal en methode.

Voor dit onderzoek hebben we 10 bodemvallen ingegraven, verspreid in de kooi, waarvan 3 langs de kooiplas, 3 in het kooibos en 4 langs de 4 open kanten: noord, oost, zuid en west. Er is gevangen in de periode van 21 maart tot 26 november. De vallen hebben elk een doorsnee van 10 centimeter. Als vang- en conserveervloeistof gebruikten we een oplossing van 5% formaline met een beetje afwasmiddel om de oppervlaktespanning te verlagen. De vallen werden 9 keer geleegd, eens in de 4 weken.

De zich daarin bevindende loopkevers werden in buisjes met alcohol bewaard en later met behulp van een binoculaire loop gedetermineerd. Gebruik werd gemaakt van zowel de loopkevertabel Muilwijk, J., et al, 2015, De loopkevers van Nederland en België (Carabidae), Entomologische tabellen 9, alsook de loopkevertabel van Boeken, M, et al, 2002. Om de vergelijking met vorige onderzoeken te vergemakkelijken, hebben we de soortnummers uit deze laatste tabel gehandhaafd.

Vegetatie bij de 10 vangpotten.

- Potval 1 : Aan de oostrand, in de boomgaard naast een oude perenboom.
Bodem: klei.
Planten: speenkruid, brandnetel, veldzuring, fluitenkruid, hondsdrif, gras.
- Potval 2 : Aan de zuidrand.
Bodem: klei met wat zand.
Planten en bomen: winterpostelein, boshyacint, kleeftkruid, hondsdrif, fluitenkruid, braam, vlier, esdoorn, zwarte els.
- Potval 3 : Bos, naast een oude holle es met houtskoolzwam.
Bodem: zanderig met klei.
Planten en bomen: fluitenkruid, speenkruid, veldzuring, gras, essen.
- Potval 4 : Langs de kooiplas aan de zuidkant.
Bodem: klei met zand.
Planten: fluitenkruid, veldzuring, bosveldkers, gras, fijn laddermos, vedermos.
- Potval 5 : Aan de westrand.
Bodem: turf.
Planten en bomen: gras, riet, esdoorn.
- Potval 6 : Langs de kooiplas aan de westkant.
Bodem: klei en zand.
Planten en bomen: fijn laddermos, fluitenkruid, speenkruid, veldzuring, gras, biezen, braam, esdoorn.
- Potval 7 : Aan de noordrand.
Bodem: turf, weinig.
Planten en bomen: boshyacint, speenkruid, winterpostelein, stekelvaren, hulst, lijsterbes, zwarte els, zaailing van es.
- Potval 8 : Bos.
Bodem: weinig.
Planten en bomen: boshyacint, speenkruid, winterpostelein, stekelvaren, hulst, lijsterbes, zwarte els, berk.
- Potval 9 : Langs de kooiplas aan de noordkant.
Bodem: klei met een beetje turf.
Planten: biezen, gras, zuring.
- Potval 10 : Bos.
Bodem: turf.
Planten en bomen: winterpostelein, stekelvaren, gras, boshyacint, narcis, braam, kamperfoelie, hulst, lijsterbes, esdoorn, berk.

In de kooiplas: Veel haarfonteinkruid.

Eendenkooi Zuid Haffel 2024															
TUR	Naam	TU	Q	21-mrt	16-apr	14-mei	11-jun	9-jul	6-aug	10-sep	1-okt	29-okt	26-nov	totaal	
	pot 1			start											
34	Nebria brevicollis, Gewone kortnek	EU	10										1	1	
153	Poecilus versicolor, Veelkleurige kielspriet	EU	9		1				3					4	
163	Pterostichus anthracinus, Oeverzwartschild	G4	4			1								1	
177	Platyderus depressus, Platte gladklauwloper	R0	0			2	1				1	1	2	7	
191	Anchomenus dorsalis, Akkersnelloper	EU	7				1							1	
224	Amara convexior, Rechte glimmer	EU	8					1						1	
228	Amara familiaris, Akkerroodpootglimmer	EU	9							1				1	
230	Amara lunicollis, Gewone glimmer	EU	8						1					1	
278	Harpalus latus, Breedkopkruiper	A1	8				1							1	
299	Anisodactylus binotatus, Gewone roodkruin	H2	7			1								1	
326	Badister bullatus, Bosstompkaak	EU	8			1	1							2	
	pot 2			start					X						
42	Notiophilus rufipes, Bosspiegelloopkever	D3	7				1							1	
50	Loricera pilicornis, Borstelspriet									1				1	
170	Pterostichus strenuus, Gepuncteerde zwartschild	EU	9				1							1	
177	Platyderus depressus, Platte gladklauwloper	R0	0		3	2	1							6	
191	Anchomenus dorsalis, Akkersnelloper	EU	7				1							1	
221	Amara aenea, Bronzen glimmer	EU	9		1									1	
223	Amara communis, Veldglimmer	EU	0				1							1	
224	Amara convexior, Rechte glimmer	EU	8				3	1						4	
228	Amara familiaris, Akkerroodpootglimmer	EU	9		1									1	
266	Harpalus rufipes, Roodpoothalmkruiper	EU	10			1								1	
	pot 3			start											
34	Nebria brevicollis, Gewone kortnek	EU	10											1	
177	Platyderus depressus, Platte gladklauwloper	R0	0		7	10	12	6	1		1	2	2	41	
224	Amara convexior, Rechte glimmer	EU	8				1							1	
228	Amara familiaris, Akkerroodpootglimmer	EU	9							1				1	
262	Ophonus rufibarbis, Gewone halmklimmer	D1	5				1							1	
266	Harpalus rufipes, Roodpoothalmkruiper	EU	10			2				1				3	
326	Badister bullatus, Bosstompkaak	EU	8				1							1	
	pot 4			start											
31	Leistus fulvibarbis, Zwartblauwe baardloper	D2	4										1	1	
52	Clivina fossor, Roodbruine graver	EU	9					1						1	
153	Poecilus versicolor, Veelkleurige kielspriet	EU	9				1							1	
163	Pterostichus anthracinus, Oeverzwartschild	G4	4				3	5		2				10	
166	Pterostichus nigrita, Moerasboszwartschild	EU	9			2								2	
177	Platyderus depressus, Platte gladklauwloper	R0	0		1	1		2	1					5	
224	Amara convexior, Rechte glimmer	EU	8			1								1	
262	Ophonus rufibarbis, Gewone halmklimmer	D1	5								1			1	
266	Harpalus rufipes, Roodpoothalmkruiper	EU	10							2				2	
327	Badister lacertosus, Ovale stompkaak	EU	6				1							1	
	pot 5			start						X					
115	Bembidion icolor, Ijserende priemkever	H2	5						1		2			3	
148	Stomis pumicatus, Glimmende langkaak	D2	6			1		1						2	
170	Pterostichus strenuus, Gepuncteerde zwartschild	EU	9		1	1								2	
177	Platyderus depressus, Platte gladklauwloper	R0	0		1	5		1						7	
224	Amara convexior, Rechte glimmer	EU	8					1						1	
230	Amara lunicollis, Gewone glimmer	EU	8					1	6					7	
235	Amara similata, Akkerglimmer	H1	7			1								1	
262	Ophonus rufibarbis, Gewone halmklimmer	D1	5					1						1	
327	Badister lacertosus, Ovale stompkaak	EU	6		1									1	
	pot 6			start	X		X								
155	Pterostichus vernalis, Groeftarszwartschild	EU	9			1		2						3	
165	Pterostichus minor, Moeraszwartschild	A1	7						1					1	
224	Amara convexior, Rechte glimmer	EU	8					1	4	1		1		7	
230	Amara lunicollis, Gewone glimmer	EU	8					3	1					4	
262	Ophonus rufibarbis, Gewone halmklimmer	D1	5					1						1	
299	Anisodactylus binotatus, Gewone roodkruin	H2	7					1						1	
350	Demartias atricapillus, Gele rietklimmer	G4	4					1						1	
	pot 7			start						X					
34	Nebria brevicollis, Gewone kortnek	EU	10									1		1	
162	Pterostichus melanarius, Gewone zwartschild	EU	9					1	1					2	
177	Platyderus depressus, Platte gladklauwloper	R0	0		1	3			1					5	
266	Harpalus rufipes, Roodpoot halmkruiper	EU	10			1								1	
	pot 8			start	X										
31	Leistus fulvibarbis, Zwartblauwe baardloper	D2	4					1						1	
34	Nebria brevicollis, Gewone kortnek	EU	10			1					1	3		5	
38	Notiophilus biguttatus, Tweevlek spiegelloopkever	EU	9			1		1						2	
40	Notiophilus palustris, Moeraspiegelloopkever	EU	8				1							1	
177	Platyderus depressus, Platte gladklauwloper	R0	0			1								1	
278	Harpalus latus, Breedkopkruiper	A1	8						1					1	
284	Harpalus laevipes, Vierpuntkruiper	D3	4							2				2	
	pot 9			start											
153	Poecilus versicolor, Veelkleurige kielspriet	EU	9		8	5	2	10	2	3				30	
155	Pterostichus vernalis, Groeftarszwartschild	EU	9						1					1	
230	Amara lunicollis, Gewone glimmer	EU	8			2	1	25	3	1				32	
299	Anisodactylus binotatus, Gewone roodkruin	H2	7						1					1	
316	Stenolophus teutonius, Tweekleurige glansloper	BZ	2			1								1	
	pot 10			start	X										
34	Nebria brevicollis, Gewone kortnek	EU	10				1							1	
42	Notiophilus rufipes, Bosspiegelloopkever	D3	7					1						1	
148	Stomis pumicatus, Glimmende langkaak	D2	6			1	1		1	1				4	
177	Platyderus depressus, Platte Gladklauwloper	R0	0			3								3	
228	Amara familiaris, Akkerroodpootglimmer	EU	9			1								1	
	TOTAAL														253

	Eendenkooi Zuid Haffel			
	jaartotaal 2024			
TUR	Naam	TU	Q	totalen
31	<i>Leistus fulvibarbis, Zwartblauwe baardloper</i>	D2	4	2
34	<i>Nebria brevicollis, Gewone kortnek</i>	EU	10	9
38	<i>Notiophilus biguttatus, Tweevlekspiegelloopkever</i>	EU	9	2
40	<i>Notiophilus palustris, Moerasspiegelloopkever</i>	EU	8	1
42	<i>Notiophilus rufipes, Bosspiegelloopkever</i>	D3	7	2
50	<i>Loricera pilicornis, Borstelspriet</i>	EU	10	1
52	<i>Clivina fossor, Roodbruine graver</i>	EU	9	1
115	<i>Bembidion iricolor, Iriserende priemkever</i>	A1	Q7	3
148	<i>Stomis pumicatus, Glimmende langkaak</i>	D2	6	6
153	<i>Poecilus versicolor, Veelkleurige kielspriet</i>	EU	9	35
155	<i>Pterostichus vernalis, Groeftars zwartschild</i>	EU	9	4
162	<i>Pterostichus melanarius, Gewone zwartschild</i>	EU	9	2
163	<i>Pterostichus anthracinus, Oeverzwartschild</i>	G4	4	11
165	<i>Pterostichus minor, Moeraszwartschild</i>	A1	7	1
166	<i>Pterostichus nigrita, Moerasboszwartschild</i>	EU	9	2
170	<i>Pterostichus strenuus, Gepunteerde zwartschild</i>	EU	9	3
177	<i>Platyderus depressus, Platte gladklauwloper</i>	R0	0	75
191	<i>Anchomenus dorsalis, Akkersnelloper</i>	EU	7	2
221	<i>Amara aenea, Bronzen glimmer</i>	EU	9	1
223	<i>Amara communis, Veldglimmer</i>	EU	0	1
224	<i>Amara convexior, Rechte glimmer</i>	EU	8	15
228	<i>Amara familiaris, Akkerroodpootglimmer</i>	EU	9	4
230	<i>Amara lunicollis, Gewone glimmer</i>	EU	8	44
235	<i>Amara similata, Akkerglimmer</i>	H1	7	1
262	<i>Ophonus rufibarbis, Gewone halmklimmer</i>	D1	5	4
266	<i>Harpalus rufipes, Roodpoothalmkruiper</i>	EU	10	7
278	<i>Harpalus latus, Breedkopkruiper</i>	A1	8	2
284	<i>Harpalus laevipes, Vierpuntkruiper</i>	D3	4	2
299	<i>Anisodactylus binotatus, Gewone roodkruin</i>	H2	7	3
316	<i>Stenolophus teutonius, Tweekleurige glansloper</i>	BZ	2	1
326	<i>Badister bullatus, Bosstompkaak</i>	EU	8	3
327	<i>Badister lacertosus, Ovale stompkaak</i>	EU	6	2
350	<i>Demetrias atricapillus, Gele rietklimmer</i>	G4	4	1
	33 soorten / 14 niet-eurytoop			
	253 kevers			
	TU = oecologische groep volgens Turin			
	A1: heiden en hoogvenen			
	B : duinen en extensieve bewerkte cultuurlanden			
	D1: zeer open zandige gronden			
	D2: kalkgraslanden en bossen			
	D3: bossen			
	G1-4: ruderaal, min of meer beschaduwde terreinen			
	H1-2: rietland, polders en jonge terreinen			
	R0 : restgroep, te weinig gevangen om te classificeren			
	...Z : te weinig in vangpotten aangetroffen om te classificeren			
	EU: eurytope soorten, weinig gespecialiseerd, in alle terreintypen voorkomen			
	Q1 t/m 10 geeft aan in welke mate een soort gespecialiseerd is			
	Q1: in slechts 1 terreintype voorkomend, dus uiterst gespecialiseerd			
	Q10: in alle biotopen voorkomend, dus niet gespecialiseerd			

Oecologische groepen met de aantallen				
	Oecologische groepen	soorten	totalen	gevangen in pot
A1	Heiden en hoogvenen	Bembidion iricolor (Q7)	3	5
		Pterostichus minor (Q7)	1	6
		Harpalus latus (Q8)	2	1, 8
BZ	Duinen en extensief bewerkte cultuurlanden	Stenolophus teutonius (Q2)	1	9
D1	Zeer open zandige gronden	Ophonus rufibarbis (Q5)	5	3, 4, 5, 6
D2	Kalkgraslanden, bossen	Leistus fulvibarbis (Q4)	2	4, 8
		Stomis pumicatus (Q6)	6	5, 10
D3	Bossen	Notiophilus rufipes (Q7)	2	2, 10
		Harpalus laevipes (Q4)	2	8
G4	Ruderaal, beschaduwde terreinen	Pterostichus anthracinus (Q4)	4	1, 4
		Demetrias atricapillus (Q4)	1	6
H1-2	Rietland, polders, jonge terreinen	Amara similata (Q7)	1	5
		Anisodactylus binotatus (Q7)	3	1, 6, 9
R0	Restgroep, niet geassocieerd	Platyderus depressus	75	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10

Voortgang en conclusie:

Ook deze kooi bleek een uitgebreid bodemleven te hebben. De bijvangsten uit de potvallen bevatten vooral veel zeer kleine springstaarten, die met het water door de zeef heen spoelden. Verder waren er veel pissebedden, spinnen, miljoenpoten en rode fluweelmijten. Van de kevers waren de kortschildkevers rijk vertegenwoordigd, daarnaast enkele kniptorren en een enkele slakkenaaskever. Vermeldenswaardig is nog de bijzondere 2 mm. kleine hooiwagen *Nemastoma lugubre*. In de potten bij de plas zaten veel oeverspringers *Eryptorchestia*, een aantal keverlarven van de modderkever *Hygrobia hermani*, een waterscorpioen en een rugzwemmertje.

Mick determineerde thuis nog een aantal bodemdieren, waarbij zeer kleine.

- Cicades: *Anoscopus serratulae*, *Anoscopus flavostriatus*, *Conomelus anceps*.
- Spinnen: Langtongspinnetje, Gewone bodemkrabspin, Kleine dikkaak, Roodwitte celspin, Noordse kampoet, en de hooiwagen *Mitopus morio*.
- Wantsen: Tweedoornsmalijf, Haakjesschildwants, Kleefkruidgraafwants, Bruine moswants, Kortvleugelige zaagpoot.

33 Soorten loopkevers, waarvan 14 min of meer specifiek is een mooi resultaat. Bij die gespecialiseerde soorten valt op, dat de kleine biotoopjes in het gebied elkaar overlappen. Het aantal van 253 kevers is niet groot, evenals de trend van de dalende aantallen insecten de laatste jaren laat zien.

Opvallend is het aantal van *Platyderus depressus*, een niet-vliegende soort die in Nederland alleen op Texel voorkomt en hier met 75 kevers het hoogst vertegenwoordigd is. Alleen op het veld langs de kooiplas in pot 6 en 9 is hij niet gevonden.

Al met al een mooie eendenkooi met een prachtig kooibos. Het overtrof ruimschoots onze verwachtingen.

Deze uitgewerkte gegevens worden ook verstrekt aan Hans Turin, die contactpersoon is van de European Invertebrate Survey in Leiden (EIS), en aan Natuurmonumenten als eigenaar van deze eendenkooi.

Verder willen we Natuurmonumenten bedanken voor de mogelijkheid die ons geboden werd, om dit onderzoek te verrichten evenals de ernaast wonende agrariër Arno Kuip, die ons de gelegenheid gaf om bij slecht weer in zijn hooischuur de vangsten uit te zoeken.

Aan dit onderzoek werkten mee:

Hannie van Noort, Eline Reydon, Gerie Commijs, Els van Ierland, Jenny Cremer, Fia Veeger, Govert Van Noort, Gerrit Visch, Johan Reydon, Mick Peerdeman, Bas de Wit.

Literatuur:

- Boeken, M., K. Desender, B. Drost, T. van Gijzen, B. Kroese, J. Muilwijk, H. Turin & R.J. Vermeulen, 2002: De Loopkevers van Nederland en Vlaanderen (Coleoptera: Carabidae), Jeugdbondsuitgeverij Utrecht.
- Muilwijk, J., R. Felix, W. Dekoninck & O. Bleich, 2015: De loopkevers van Nederland en België (Carabidae). Entomologische Tabellen 9, supplement bij Nederlandse Faunistische Mededelingen.
- Turin, H., 2000: De Nederlandse loopkevers, verspreiding en oecologie (Coleoptera: Carabidae). Nederlandse Fauna 3: Nationaal Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.
- Louise van der Sluis (Tekstbureau Texel), Loran Tinga, medewerkers en vrijwilligers (Natuurmonumenten), Jan-Willem Bakker: De Texelse eendenkooien, levend erfgoed in een groen jasje. Uitgegeven als onderdeel van het Waddenfonds project Kongsj van de eendenkooi.

Verslag: Eline Reydon
Hannie van Noort

Kaartje en foto's: Johan Reydon

Layout en foto's: Jenny Cremer

